

CENTRO DE ENSEÑANZA SUPERIOR ALBERTA GIMÉNEZ
ADSCRITO A LA UNIVERSIDAD PONTIFICIA COMILLAS

Document Marc per a les Pràctiques dels Graus en Educació

Juliol 2019

1. Descripció dels processos de pràctiques	3
2. Procés de selecció i assignació del centre de pràctiques.	6
3. Disseny de la proposta formativa.....	7
4. Mecanismes de seguiment dels processos de pràctiques.....	7
5. Aspectes relatius a l'avaluació	8

El present document té dues funcions. Per una banda, té la funció d'explicitar la base comuna que comparteixen les pràctiques dels graus d'Educació Infantil i d'Educació Primària¹. Aquesta base comuna garanteix la coherència entre titulacions, ja que existeixen descriptors didàctics comuns, tot i que alhora respecta la necessària adequació a les particularitats de cada etapa. Per altra banda, té la funció d'assegurar la igualtat de condicions entre alumnes d'ambdues titulacions, tant pel que fa a l'accés a la informació mínima necessària respecte dels processos de pràctiques com pel que fa a la generació de les condicions pedagògiques bàsiques que garanteixin un adequat procés de formació.

El document s'estructura en cinc apartats principals: descripció dels processos de pràctiques, procés d'assignació, descripció de la proposta formativa, mecanismes de seguiment i condicions d'avaluació.

1. DESCRIPCIÓ DELS PROCESSOS DE PRÀCTIQUES

Les pràctiques suposen 35 crèdits del total dels crèdits del pla d'estudis. Es divideixen en 4 matèries que es realitzen al llarg dels 4 cursos del grau:

- Pràctiques I: 6 crèdits en el primer curs (segon semestre)
- Pràctiques II: 9 crèdits en el segon curs (anual)
- Pràctiques III: 9 crèdits en el tercer curs (anual)
- Pràctiques IV: 11 crèdits en el quart curs (anual)

Quant a l'organització temporal, en el cas de les Pràctiques I es combinen períodes intensius amb períodes extensius. Les Pràctiques II, les Pràctiques III i les Pràctiques IV es realitzen exclusivament durant períodes intensius.

Quant a la seva situació dins el pla d'estudis, tots els processos de pràctiques d'ambdues titulacions formen part d'un mòdul on hi ha presents altres matèries: el *Treball de Fi de Grau*, l'assignatura *Desenvolupament de la Personalitat Docent* i l'assignatura *Acció Tutorial*.

Convé assenyalar que la tasca formativa durant els processos de pràctiques és compartida amb els centres escolars que voluntàriament acullen els alumnes. Per això, durant els processos de pràctiques, aquests tenen com a referents formatius tant professors tutors del CESAG com mestres

¹Això afecta únicament les pràctiques generals; els processos de pràctiques vinculats a les mencions es regulen a documents específics que es proporcionaran als alumnes de quart curs.

tutors dels centres de pràctiques. En aquest sentit, ambdós comparteixen les funcions de seguiment i d'avaluació, i en determinats casos, també de planificació de la proposta formativa per l'alumne.

Quant al sentit de les pràctiques en el procés de formació com a mestre, s'entén que suposen una oportunitat per als alumnes d'inserir-se a la realitat educativa, la qual cosa significa poder accedir al coneixement de la funció docent i del funcionament i organització de les escoles, així com poder participar de situacions d'aula reals i contextualitzades en realitats específiques. Tot plegat, permet als alumnes desenvolupar i consolidar competències docents de naturalesa diversa.

Per altra banda, cal esmentar que l'enfocament de les pràctiques tindrà en tot cas un caràcter reflexiu, de forma que tot plegat (acció i reflexió) faci possible que els alumnes vagin construint la seva identitat docent. Així mateix, les pràctiques tindran un caire formatiu, en el sentit que es promourà en tot moment l'aprenentatge orientat a la millora; en aquest sentit, el paper de l'errada, els processos d'anàlisi i, sobretot, la comunicació, esdevenen essencials.

Per tot això, el paper de l'alumne no pot ser reduït a observador passiu de situacions educatives, sinó que s'espera d'ell que es produeixi una incorporació progressiva en les dinàmiques del centre, del claustre i del grup-classe, en el sentit d'assumir funcions de cada cop més diverses i rellevants, en el context del seu procés d'aprenentatge. Ja que aquest procés formatiu ha de ser progressiu, ha d'estar connectat necessàriament al pla d'estudis i ha d'avançar cap a una major competència, per a cada procés de pràctiques s'acordaran amb els mestres tutors de les escoles les funcions i tasques que hagi d'anar assumint l'alumne.

Malgrat un dels aspectes que es vol promoure en els alumnes és l'autonomia, cal remarcar que, per una qüestió de responsabilitat civil, en cap cas els alumnes podran fer-se càrrec en solitari d'un grup classe.

Per finalitzar, amb la intenció de garantir les condicions formatives més adequades, s'estableix la funció dels tutors en el sentit següent:

- El paper del tutor del centre és el d'un formador que s'ha ofert voluntàriament i amb compromís per formar l'alumne, més enllà de les necessitats que hi hagi a l'aula i al centre. Les seves funcions se centren fonamentalment a contribuir al seu coneixement i ubicació en el centre i amb el grup, a proporcionar-li *retroacció* continuada respecte de

les seves intervencions, i a cercar un espai d'intervenció propi que li permeti dur a terme tasques diverses amb unes certes condicions d'autonomia i amb una certa garantia d'aprenentatge.

- El paper del tutor del CESAG consisteix a acordar amb els tutors dels centres un procés de pràctiques amb reptes ajustats a les demandes de les pràctiques i les característiques dels alumnes (tot considerant les oportunitats que pugui oferir el centre), i acompanyar els alumnes des del coneixement de les condicions de cada un d'ells, proporcionar retroacció continuada i establir moments de reflexió conjunta amb els estudiants, que els ajudin a comprendre la complexitat de les situacions educatives.

A més dels tutors de pràctiques tant del CESAG com de les escoles, cal assenyalar les funcions d'altres figures rellevants:

- Coordinadors de pràctiques del CESAG:
 - Els processos de pràctiques, a nivell de gestió, estan coordinats per Ana Core, que s'ocupa principalment de la comunicació amb els centres de pràctiques quant als processos d'assignació i administració de places, i amb la Conselleria d'Educació, que vetlla pel compliment de la legalitat.
 - Els processos de pràctiques, a nivell pedagògic, estan coordinats per persones diverses, en funció de la titulació i del tipus de pràctiques. En aquest sentit, es coordinen les pràctiques generalistes d'Educació Primària (Paloma Llabata), les pràctiques generalistes d'Educació Infantil (Joana Mas per al primer cicle i Maria Suñé per al segon cicle) i les pràctiques de les mencions (Ana Burguera per a les pràctiques de Llengua Estrangera; Francesc Vicens per a les pràctiques d'Educació Musical; Gabriel López per a les pràctiques d'Educació Física, i Ana Core per a les pràctiques de Suport Educatiu).
- Coordinadors de pràctiques dels centres educatius: centralitzen la comunicació amb la coordinadora de pràctiques del CESAG (Ana Core) pel que fa a la demanda d'alumnes en pràctiques, procés d'assignació, preparació de la documentació necessària, etc. En alguns casos, serà necessari que els coordinadors dels centres contactin amb les coordinadores pedagògiques del CESAG.

2. PROCÉS DE SELECCIÓ I ASSIGNACIÓ DEL CENTRE DE PRÀCTIQUES.

En ambdues titulacions el procés de gestió i assignació de places de pràctiques als centres educatius es realitzarà seguint un únic protocol que es descriu a continuació:

1. La coordinadora de pràctiques, responsable de la comunicació amb les escoles, es posarà en contacte via correu electrònic amb els centres per tal d'informar-los de la possibilitat de tutoritzar alumnes de pràctiques i del procediment a seguir en cas d'estar interessats. En el correu de contacte amb el centre se'ls informarà del funcionament de les pràctiques, els requisits per ser tutors de pràctiques (anys d'experiència, titulació, maneig del correu electrònic, voluntarietat, etc.), el procés d'assignació i els responsables de cada una de les fases, els mecanismes i freqüència de relació amb el CESAG.
2. Els llistats de centres disponibles per a cada procés de pràctiques es difondran entre els alumnes al llarg del mes de novembre de manera pública i amb transparència, amb anterioritat a l'inici del procés d'assignació, igual que l'assignació realitzada posteriorment.
3. En el cas que hi hagi més demandes que places disponibles, se seguirà un criteri específic per a l'assignació: en els processos de Pràctiques II, III i IV, el criteri serà la qualificació més alta en el procés de pràctiques anteriors en cas que hi hagi més sol·licituds que places. En les Pràctiques I l'alumne no seleccionarà centre sinó que li serà assignat per part dels professors tutors del CESAG.

Nota: els centres de pràctiques i les places disponibles es gestionen des del CESAG, en cap cas un alumne pot gestionar un centre de pràctiques i passar per damunt dels criteris de selecció del CESAG, ignorar els tràmits que des del centre es realitzen o assegurar-se una plaça en el centre/zona desitjat.

El CESAG treballa per oferir places de centres diversos, localitzades arreu de Mallorca i amb garanties d'un seguiment adequat del procés. La proposta d'inclusió d'un centre de pràctiques que no estigui inicialment en el llistat que es presenta als alumnes sempre ha de provenir dels coordinadors de pràctiques dels centres, per a la seva incorporació en el llistat que la coordinadora de pràctiques elabora per a la seva difusió (veure punt 1).

És intenció del CESAG oferir als alumnes experiències diverses en realitats distintes; amb aquesta idea s'estableix que els alumnes no puguin tornar a un centre de pràctiques al qual ja han fet un procés anterior, exceptuant les pràctiques de menció.

3. DISSENY DE LA PROPOSTA FORMATIVA

Cada un dels processos de pràctiques de cada curs i titulació es concretarà en un dossier o projecte explicatiu on s'inclourà el disseny de la proposta formativa per l'alumne, i que farà referència tant al treball al centre educatiu com al treball de caire no presencial al centre (el que anomenam treball autònom, ja sigui individual o en grup). En aquests documents es concretaran les diferents accions que es proposaran per a cada procés, que seran distintes, des del moment que s'ajusten a l'etapa en què es realitzen les pràctiques i al progrés en el desenvolupament de les competències vinculades als processos de pràctiques, en el marc de la durada prevista als estudis de grau.

4. MECANISMES DE SEGUIMENT DELS PROCESSOS DE PRÀCTIQUES.

Seguiment dels processos de pràctiques amb els alumnes.

Al mateix document que s'ha descrit anteriorment, s'exposen també els mecanismes de seguiment que faran servir els tutors per garantir una retroacció adequada a la proposta formativa i contextualitzada en el procés de cada un dels alumnes.

Aquests mecanismes de seguiment s'ajustaran així mateix a la proposta formativa, de tal forma que podrien ser diferents per a cada curs i titulació. En tot cas, i per garantir la igualtat d'oportunitats a què es feia referència amb anterioritat, es planteja un acord de mínims quant al seguiment per part del tutor o de la tutora del CESAG, sigui quin sigui el grau en què estigui tutoritzant processos de pràctiques. Aquest acord fa referència al nombre d'hores dedicades a la tasca de seguiment dels alumnes desenvolupada al CESAG, que es concretaran en formats pedagògics i organitzatius diversos (sessions de formació, exposicions, tutories, seminaris, debats, etc. realitzats de forma individual, petit grup o gran grup), en funció de les necessitats de cada procés.

Per a les Pràctiques I s'estableix un mínim de 12 hores de seguiment, per a les Pràctiques II i III un mínim de 15 hores i per a les Pràctiques IV un mínim de 16 hores (8 per a cada període).

Seguiment dels processos de pràctiques amb els centres educatius.

Des de la coordinació dels processos de pràctiques de cada titulació es realitzaran les actuacions pertinents per tal de fer arribar als centres educatius (coordinadors de pràctiques i tutors) la proposta formativa plantejada des del CESAG pels alumnes així com l'instrument d'avaluació que es farà servir al llarg del procés.

Tal com s'ha establert pel seguiment dels alumnes, es planteja un acord de mínims quant al seguiment amb els centres de pràctiques, que es concreta en les visites que els tutors realitzaran als centres, i que varien en funció del tipus de pràctiques. En tots els casos, el tutor observarà l'alumne dins l'aula, tant si ha planificat una intervenció pròpia com si realitza tasques que se li han assignat o fa suport al mestre tutor. Això pot tenir una excepció en el cas de les Pràctiques II d'infantil, en què, donada l'edat dels nins (0-3), la possibilitat de fer observació a l'aula quedarà a judici de la tutora, per tal de distorsionar el mínim les activitats que s'hi facin. En el cas de les Pràctiques I, II i III es faran dues visites mentre que a les Pràctiques IV es farà una visita per cada un dels períodes de pràctiques. En aquestes visites al centre sempre es realitzarà una reunió de coordinació amb els mestres tutors.

Així mateix, es prioritzarà en tot cas la comunicació i la coordinació amb els tutors de pràctiques (tant de manera presencial com a través de comunicacions electròniques o telefòniques), donada l'orientació que s'atorga als processos de pràctiques, ja esmentada prèviament: la d'afavorir la reflexió i l'anàlisi, la millora sobre les pròpies actuacions i el plantejament de noves fites.

Els tutors i les tutores del CESAG elaboraran un acta de cada reunió de coordinació que mantinguin amb els tutors i tutores dels centres, i amb els propis alumnes (seminaris, tutories en grup o individuals). A més de la seva redacció, es responsabilitzaran d'arxivar-los i conservar-los, ja que s'haurien de poder consultar en qualsevol moment per poder fer un adequat procés de seguiment.

5. ASPECTES RELATIUS A L'AVUACIÓ

Avaluació dels alumnes:

Amb la finalitat de poder atendre les particularitats de cada pla d'estudis, les condicions d'avaluació seran idèntiques únicament en aquells aspectes que venguin condicionats pel pla d'estudis. D'aquesta forma, l'avaluació pot respondre de manera més ajustada a les condicions formatives de cada procés dins cada una de les titulacions. Així doncs, les guies docents de cada curs i pla d'estudis determinaran les condicions específiques de l'avaluació de cada procés, motiu pel qual es difondran en els moments i la forma establerts a la institució. De tota manera, els documents de concreció de la proposta formativa per a cada procés de pràctiques (dossiers o projectes) seran coherents amb el que es disposi a les guies.

En tot cas, queden acordats per a les dues titulacions els percentatges relatius al pes en la qualificació que tindran els diferents instruments. Aquests percentatges s'estableixen en

consonància amb la progressiva autonomia que s'espera sigui assolida pels alumnes en relació a les actuacions a l'aula. A tots els processos de pràctiques es faran servir tres instruments², cada un dels quals correspon a un avaluador distint i tenen assignat un pes específic a la qualificació final. Els acords relatius al pes atorgat a cada avaluador són els següents:

- Per a les Pràctiques I: 30% valoració del mestre tutor, 5% autoavaluació de l'alumne, 65% del professor tutor del CESAG.
- Per a les Pràctiques II: 30% valoració del mestre tutor, 10% autoavaluació de l'alumne, 60% del professor tutor del CESAG.
- Per a les Pràctiques III: 30% valoració del mestre tutor, 15% de l'autoavaluació de l'alumne i 55% del professor tutor del CESAG.
- Per a les Pràctiques IV³: 35% valoració del mestre tutor, 15% autoavaluació de l'alumne, 50% del professor tutor del CESAG.
- En el cas de les Pràctiques II, III i IV d'Educació Primària que han de cursar els alumnes que realitzen el doble grau, aquests percentatges podrien variar.

S'acorda igualment que a cada un d'aquests instruments l'alumne obtingui una qualificació mínima de 5 per poder superar les pràctiques. Així mateix s'estableix per a les dues titulacions que l'avaluació realitzada pels tutors de centres de pràctiques no serà en cap cas recuperable, mentre que la realitzada pels tutors del CESAG i els alumnes es podria recuperar a la convocatòria extraordinària.

Avaluació dels processos de pràctiques:

Tots els processos de pràctiques seran avaluats per part de diferents agents i en diferents moments, amb la finalitat de modificar o mantenir aquells aspectes susceptibles de ser revisats per al curs vinent. Aquesta valoració es materialitzarà en una acta, una vegada s'hagi recollit el contingut dels diversos instruments.

- Quant a la valoració final que realitzaran els alumnes, es farà servir el qüestionari establert per la Unitat de Qualitat de la UP Comillas en combinació amb altres sistemes, que es concretaran per a cada curs i titulació (seminaris, per exemple).

²Aquests es corresponen amb els establerts a les corresponents Memòries de Verificació.

³Aquests percentatges es corresponen a les pràctiques generalistes, cada un dels responsables de les pràctiques de menció establirà els percentatges i instruments que consideri més adequats.

- Quant a la valoració final que realitzaran els tutors i les tutores de centres, es farà servir un qüestionari establert per la Unitat de Qualitat de la UP Comillas, tot i que també es poden realitzar valoracions addicionals amb altres instruments.
- Quant a la valoració final que realitzaran els tutors i les tutores del CESAG es duran a terme seminaris de valoració grupals (per curs o per titulació), als quals es tindrà en compte la valoració realitzada tant pels alumnes com pels tutors i tutores de centres, però s'hi afegiran aspectes relatius al seguiment dels alumnes, la proposta formativa realitzada als alumnes, la coordinació i comunicació amb els centres, etc.